

Jaroslav Smrčka – Říčanský

Narodil se 12.června 1897 v Černé v Pošumaví v domě č.p.32 naproti pivovaru, kde také jeho otec pracoval jako správce. Současně byl však i hospodářským správcem tří dvorů a účetním tuhových dolů. Jako schwarzenberský úředník byl však velmi uvědomělým Čechem a svým rodokmenem navazoval na rodokmen určitého typu českého vlastenectví.

Jaroslav Smrčka v později sestaveném rodokmenu se dostal až k Václavu Smrčkovi, soukenickému tovaryši z roku 1616 z Humpolce, o němž se předpokládá, že měl návaznost na rytířský rod Smrčků z Mnichu.

Jaroslav Smrčka však prožil své dětství v Petrově Dvoře a obecnou školu i měšťanky navštěvoval v Netolicích a absolvoval učitelský ústav v Soběslavi. Učitelem se však nestal, válka způsobila, že nastoupil k zeměbraneckému pluku do Lince. Toužil po vysokoškolských studiích, rodiče ovšem chtěli, aby vystudovali i další sourozenci a tak se studií vzdal a nastoupil v r. 1919 službu u dopravního úřadu čsl.státních drah v Třeboni. Působil však jako úředník i ve Veselí nad Lužnicí, v Soběslavi a Prachaticích a od roku 1931 nejprve na ředitelství státních drah v Praze a pak na Ministerstvu dopravy. Jeho osudem se nakonec staly Říčany, po nichž převzal i své druhé příjmení.

Po dlouhá léta působil v různých mimoškolních výchovně-vzdělávacích činnostech, blízká mu byla i práce umělecká, byl vášnivým ochotníkem, oplýval i hudebním talentem. Se svým bratrem Františkem, narozeným 5.června 1898 rovněž v Černé v Pošumaví měli svůj komorní kvartet a vystupovali i jako pěvci, oba dva byli činní i ve sportu.

Jaroslav Smrčka se velmi účinně podílel na kulturním dění v Soběslavi, byl činný v Klubu českých turistů, ve Sboru pro záchranu hradu Choustník, byl funkcionářem Spolku divadelních ochotníků v Prachaticích.

V Praze byl organizátorem spolkového života „pražských Jihočechů“, kteří se sdružovali do spolku Zlatá stezka a do sdružení Kleť.

Celoživotní úctu a obdiv projevoval k Mistru Janu Husovi, jeho zamilovanými tématy byly rozhovory o skladateli Oskaru Nedbalovi, jehož otec se narodil rovněž v Černé v Pošumaví, dále o turistickém ruchu na Šumavě a o svém rodišti.

Před 35 léty, v roce 1977, jsem začal psát kroniku obce Černá v Pošumaví a během měsíce navštívil obec Jaroslav Smrčka. Bohužel zrovna v den jeho návštěvy jsem byl služebně vzdálen a tak hovořil jen s mou manželkou. Od té doby jsme spolu pak písemně korespondovali, zejména o psaní kroniky, o dalších rodácích z Černé, psal i o svém vlastním

životě. Dozvěděl jsem se tak něco o jeho bratru, vystudovaném právníku a operním pěvci, který účinkoval v Jihočeském divadle a zejména o jeho dědovi.

František Xaver Smrčka, jeho děd, žil v letech 1816 až 1890, je především známý tím, že byl prezidentem krajského soudu v Táboře. Ovšem předtím působil ve Vídni, v Benátkách, pak byl přeložen do Uher, dnešní Slovensko. V Humpolci, kde se narodil kandidoval i do říšského sněmu po svém příteli Karlu Havlíčku Borovském.

Na Slovensku se stal jeho přítelem evangelický farář Samuel Novák s nímž pěstovali česko-slovenskou vzájemnost. Samuel Novák byl zakladatelem Matice Slovenské a spoluvydavatelem Štúrových Národních novin. Jeho největší zásluhou bylo, že spolu s Ad. Medzihradským a Jánkem Matuškou, autorem slovenské hymny Nad Tatrou sa blýska, zachránil pro slovenský národ kežmarského studenta Pavola Orságha Hviezdoslava, když začal vydávat jeho básně.

Korespondence s Jaroslavem Smrčkou však netrvala dlouho, 9. března 1979 ve svých 82 letech zemřel. Přestože jsem se s ním nikdy osobně nesetkal, jeho dílo jsem stále sledoval a na jeho dopisy nezapoměl. Vždy končivali slovy – Pozdravujte můj rodný kraj a buďte zdráv!

Platí o něm slova Adalberta Stiftera: „Člověk sbírá tak dlouho vzpomínky, až se sám stane vzpomínkou“.

Vzpomínka na rodáka.

V roce 1977 jsem korespondoval s tehdy 80 ti letým panem Jaroslavem Smrčkou – Říčanským. Zajímal se o činnost v naší obci a zejména o osud německých kronik. Narodil se totiž v r. 1897 ve Schwarzbachu – Černé v Pošumaví v domě č. 30, dnes č. 32 naproti budově tehdejšího pivovaru. Jeho otec tam působil jako hospodářský správce tří dvorů / tehdy prý i v Bližné / a současně jako správce pivovaru a účetní Tuhových dolů.

Jeho děd František Smrčka byl prezidentem táborského krajského soudu a velkým hlasatelem česko-slovenské vzájemnosti.

Pan Smrčka se především zajímal o německy psané kroniky samotné obce Černá v Pošumaví. Píše o letech 1957 – 1963, kdy se vědělo pouze to, že kroniku psal učitel J. R. Hahnel a to jen do roku 1933 a krátce na to zemřel. Co se dále stalo s kronikou nikdo tehdy nevěděl, snad jí měl psát p. Mádl Josef z Horní Plané, bývalý ředitel muzea. Funkcionáři obcí Horní Planá i Černá tehdy o osudu kroniky nic nevěděli nebo nechtěli vědět. Jaroslav Smrčka měl začít psát českou kroniku, ale jak mi sám tehdy napsal, neměl chuť psát něco, co mu bylo nadiktováno shora.

Činnost p. Smrčky byla rozsáhlá, obdivuhodná a záslužná. Zajímal se a svou činností přispíval ke kulturnímu dění v řadě míst republiky.

Do naší obce též v roce 1978 zavítal, ovšem nepotkali jsme se spolu, hovořil pouze s mou manželkou. Nedlouho potom v r. 1979 zemřel.

Pan

Ing. František Záhora

kronikář MNV Černá v Pošumaví

Vážený pane inženýre,

narodil jsem se před 80 ti léty – 12. 6. 1897 proti pivovaru.

Mou fotografii rodného domu a bytem v 1. poschodí, přikládám.

Můj otec, absolvent Vyšší hospodářské školy v Táboře, působil tam jako hospodářský správce tří dvorů, současně jako správce pivovaru a účetní tuhových dolů. Jeho životopis

otiskl prof. Navrátil, bývalý vedoucí st. archivu, v Kulturním kalendáři okresu Český Krumlov č. 9 – 10, u příležitosti jeho výročí 100. narození v Trnavě. Předpokládám, že časopis je v tamní knihovně.

Když jsem letos 7. července navštívil své rodiště, kde jsem předsedu ani tajemníka MNV nestihl, poznal jsem Vaši paní choť, která mě řekla, že píšete obecní kroniku. O tu jsem se již dávno zajímal a 14. 9. 1956 navštívil v Perneku Josefa Mádlu, bývalého ředitele archivu v. v., který mě kroniku z Černé, psanou německým kantorem ukazoval a řekl, že ji má doplnit spolu s kronikou z Horní Plané. Později mě sdělil správce Stifterova domku, že tam také Mádl úřadoval a kroniky měl u sebe. O hledaných kronikách jsem jednal také s bývalým tajemníkem MNV v Horní Plané panem Malým, později tajemníkem v Českém Krumlově, ale ani ten nic nevěděl.

V Perneku působil a Mádlu znal pan Šafránek, t. č. ředitel ZDŠ v Hlavatcích u Bechyně. Ten mně upozornil na také v Perneku dříve působícího učitele Nouzu, který, jak mě sdělil, s Mádlem též o kronikách jednal – ale další jednání zařizoval tehdejší tajemník MNV v Černé – p. Podroužek. I ten, jak napsal, ovšem nechce nebo skutečně neví o kronikách nic. Podle soudu učitele Nouzy, zůstaly kroniky v pozůstalosti Mádlu, který zemřel v Horní Plané v Domově důchodců – a je otázka, zda nebyly někde zničeny. Nevím, kdy Mádl zemřel a kdo jeho pozůstalost likvidoval. V posledním jeho dopisu z 22. listopadu 1957 m.j. napsal: „Německá kronika obce Černá v Pošumaví, psaná učitelem J. R. Hahnelem, je dosud u mne. Je jenom 1.díl, který byl ukončen v roce 1933, krátce před smrtí pisatele kronikáře. Druhý díl již nepsal a také nikdo na něm nepracoval. Na české kronice jsem měl pracovat já a také jsem začal. Ale poněvadž nemoc se má práce zpozdila a pak, že kdekdo chtěl mě diktovat, co mám a co nesmím do kroniky psát, prostě jsem řekl, aby Komunistická strana psala si své vlastní zápisy pro sebe, ale ne do kroniky obce. Také v Hodňově i Hůrce jsem toho nechal. Nic jsem za to neměl a nač se mám rozčilovat.

Zato spolupracuji na kronice obce Želnavá s tamější kronikářkou pí. Marií Duškovou, kde nikdo se nám do toho neplete a pak na kronice obce Jeronín u Brloha, kde kroniku vede uvědomělý učitel, ale ne žádný fanatik...“

To je vše, co jsem zjistil, žel, že výsledek zklamal. Mádl se 5.11.1957 zmiňoval o svém dopise, který jsem však nedostal. Sdělil jsem mu to a tím naše korespondence skončila. Stále myslím, vrátil – li kroniku z Horní Plané, zda nebyla také ta z Černé přiložena.

V Černé se také narodil otec hudebního skladatele Oskara Nedbala, jehož děd tam byl také schv. správcem s početnou rodinou. Tamním rodákem je i Karel Bystřický, ředitel pivovaru v Třeboni.

Zajímá mne vše co se v Černé a okolo ní děje. Postrádám dopisovatele v časopisu ONV Český krumlov – Jiskra.

Těším se, co mě napíšete. Z Historického klubu při Jč. muzeu v Čes. Budějovicích, Vám pošlou věstník Výběž č. 2, v němž je můj příspěvek o mém dědu F.X.Smrčkovi a jeho slovenském příteli, též vlastenci – štúrovci Samuelu Novákovi. Také tam napsal dr. Bílek, ředitel Gymnasia v Třeboni článek k mým osmedesátinám. V Orbisu jsem intervenoval za celkový pohled na Černou – od Letního kina.

Pozdravujte můj rodný kraj a buďte zdrav – s pozdravem
Jaroslav Smrčka – Říčanský.

**PhDr. Josef Bílek – Vzpomínka a pozdrav k 80. narozeninám Jaroslava Smrčky-Říčanského
/ 12. června 1977/**

Řada pohnutých událostí v životě Jaroslava Smrčky – Říčanského, by se dala vyložit na podkladě jeho vztahu k jižním Čechám.

Narozen v Černé v Pošumaví/ tehdy Schwarzbach/ v rodině uvědomělého Čecha-Schwarzenberského úředníka – navazoval na rodokmen určitého typu českého vlastenectví. Ve vlastním zpracovaném rodopisném přehledu se dostal až k Václavu Smrčkovi, soukenickému tovaryšovi z roku 1616 z Humpolce, o němž předpokládá, že měl návaznost na rytířský rod Smrčků z Mnichu.

Jaroslav Smrčka si velmi váží už svého děda, Františka X. Smrčky, presidenta tábořského krajského soudu/ + 1890 v Táboře/ a pěstitele česko-slovanské vzájemnosti, stejně tak jako svého otce/1859 – 1942/, o němž uvádí, že sepsal autobiografii, uloženou v třeboňském archivu.

Jaroslav Smrčka –Říčanský žil ve svém dětství v Petrově Dvoře a odtud navštěvoval obecnou školu a první měšťanky v Netolicích. Hodlal pak dostudovat na tábořské reálce, otec byl však přeložen do Třeboně a tak Jaroslav Smrčka chodil do učitelaského ústavu v Soběslavi, kde maturoval v roce 1915. Učitelem se však nestal, protože do jeho života zasáhly válečné události. Jako osmnáctiletý nastoupil vojenskou službu u zeměbranceckého pluku č.28 v Linci.

Toužil po vysokoškolských studiích, ale po zhoršení hmotné situace rodičů, kteří chtěli, aby vystudovali také další sourozenci, se studií vzdal a v březnu 1919 nastoupil službu u dopravního úřadu čsl. státních drah v Třeboni a složil tu příslušné zkoušky.

Roku 1922 se oženil s Františkou Měřičkovou a díky tomuto spojení se opět utíčil jeho vztah ke kraji. Jeho manželka pocházela z Lužnice, ze starého jihočeského mlynářského rodu, který podle rodové tradice směřoval k Adamu Měřičkovi, roku 1635 vlastnícímu Kozský mlýn nad Kozím Hrádkem.

Jaroslav Smrčka pak dále působil ve Veselí nad Lužnicí, v Soběslavi/1921 – 1928/ a od r. 1928 jako úředník správy provozu ČSD v Prachaticích. V roce 1931 byl služebně přeložen do Prahy napřed k ředitelství státních drah a pak k Ministerstvu dopravy.

Po II. světové válce se opět vrátil do jižních Čech a byl zaměstnán na Třeboňsku a v Soběslavi, jeho osudem se však stávají Říčany, kde dosud žije.

Jaroslav Smrčka působil dlouhá léta v mimoškolních formách výchovně-vzdělávací a společenské činnosti, která mu do velké míry nahrazovala původní směr jeho životní dráhy – učitelství.

Už za svého třeboňského pobytu se účastnil ochotnické činnosti, blízká mu byla umělecká práce jeho dalších sourozenců. Bratři Smrčkové měli svůj komorní kvartet, vystupovali i jako pěvci- zejména bratr František- i jako účastníci společenských událostí, v hudbě a ve sportu.

Jaroslav Smrčka se velmi účinně podílel na kulturním a spolkovém dění také v Soběslavi, zejména v činnosti Klubu českých turistů, se Sborem pro záchranu hradu Choustníka, v péči o ostrčilovské památky a přispíval do krajských časopisů v Táboře.

Podobnou činnost rozvíjel i za svého působení v Prachaticích, kde se snažil i o růst národního uvědomění a velmi silně zasahoval do činnosti divadelní, zejména jako funkcionář Spolku divadelních ochotníků.

V pražském období vyniká Smrčka jako organizátor spolkového života „pražských Jihočechů“, kteří se tehdy sdružovali do spolku Zlatá stezka(Klub rodáků a přátel z Prachaticka) a do sdružení „Kleť“.

Projevoval celoživotní úctu a obdiv k Mistru Janu Husovi, patří mu zásluha o některé jihočeské stavební a kulturní památky, jichž byl a je strážcem (Helfenburk, Choustník aj.)

Rodný dům Jaroslava a Františka Smrčkových v Černé v Pošumaví